

“Türkiye Enerji Görünümü Işığında Yerli Arama-Üretim Şirketlerinin Irak’taki Yatırım Potansiyeli”

7 Mart 2013

Irak'ın Geleceği ve

Türkiye'nin Pozisyonu Çalıştayı

Orhan Duran

Yönetim Kurulu Başkanı

2000 yılında kurulan PETFORM, geçtiğimiz 13 yılda arama – üretim sektörü ve doğalgaz piyasasının gelişiminde özel sektör ile kamu kurumları arasında kilit rol oynamıştır.

PETFORM üyelerinin 2 ana faaliyet alanı:

- Arama – Üretim Sektörü**
- Doğalgaz Piyasası**

PETFORM Üyesi 53 Şirket

- AKENERJİ
- AKFEL
- AKSA
- ALADDIN MIDDLE EAST
- ANATOLIA ENERGY
- ANGORAGAZ
- ATTİLA DOĞAN İNŞAAT
- AVRASYA GAZ
- AYGAZ
- BATI HATTI GAZ
- BM HOLDİNG
- BOSPHORUSGAZ
- BP
- ÇALIK ENERJİ
- DEMİRÖREN EGL
- DOĞAL ENERJİ
- DOĞAN ENERJİ
- EDISON
- EGEGAZ
- ENEL
- ENERCO ENERJİ
- ENERJİSA
- ENI
- ERDGAZ
- EWE ENERJİ
- EXXONMOBİL
- GDF SUEZ
- GENEL ENERGY
- GÜNEY YILDIZI PETROL
- HATTUŞA ENERJİ
- IBS RESEARCH
- KİBAR ENERJİ
- MARSA ENERGY
- MEDGAZ
- NATURGAZ
- N.V.TURKSE PERENCO
- OMV
- PALMET ENERJİ
- POLMAK
- POZİTİF DOĞALGAZ
- SHELL ENERJİ
- SOCAR
- STATOIL
- TEKFEN İNŞAAT
- THRACE BASIN
- TIWAY
- TOTAL
- TRANSATLANTIC PETROLEUM
- TURCAS
- VALEURA ENERGY
- VALVITALIA
- ZMB GAZ DEPO
- ZORLU ENERJİ

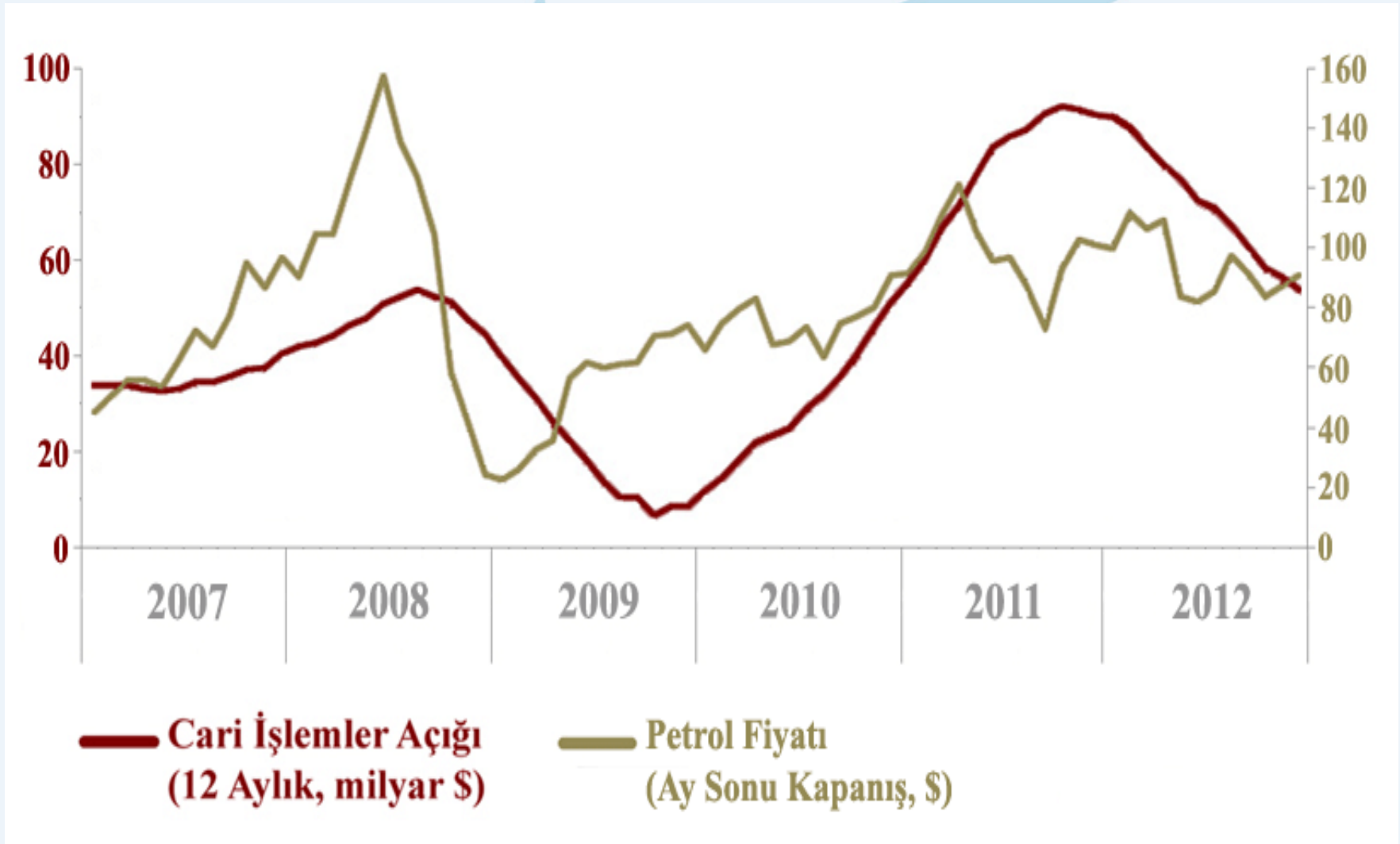
Türkiye Enerji Görünümü

Türkiye'nin Genel Enerji Dengesi (1990 – 2011)

	1990	2011	Değişim
Toplam Enerji Talebi (<i>milyon tep</i>)	52,9	114,4	↑ %116 ↑
Toplam Yerli Üretim (<i>milyon tep</i>)	25,6	32,2	↑ %26 ↑
Toplam Enerji İthalatı (<i>milyon tep</i>)	30,9	90,2	↑ %192 ↑
Yerli Üretimin Talebi Karşılama Oranı	% 48	% 28	↓ - %42 ↓

Türkiye'nin Cari Açığı – Petrol Fiyatı İlişkisi (2007 – 2012)

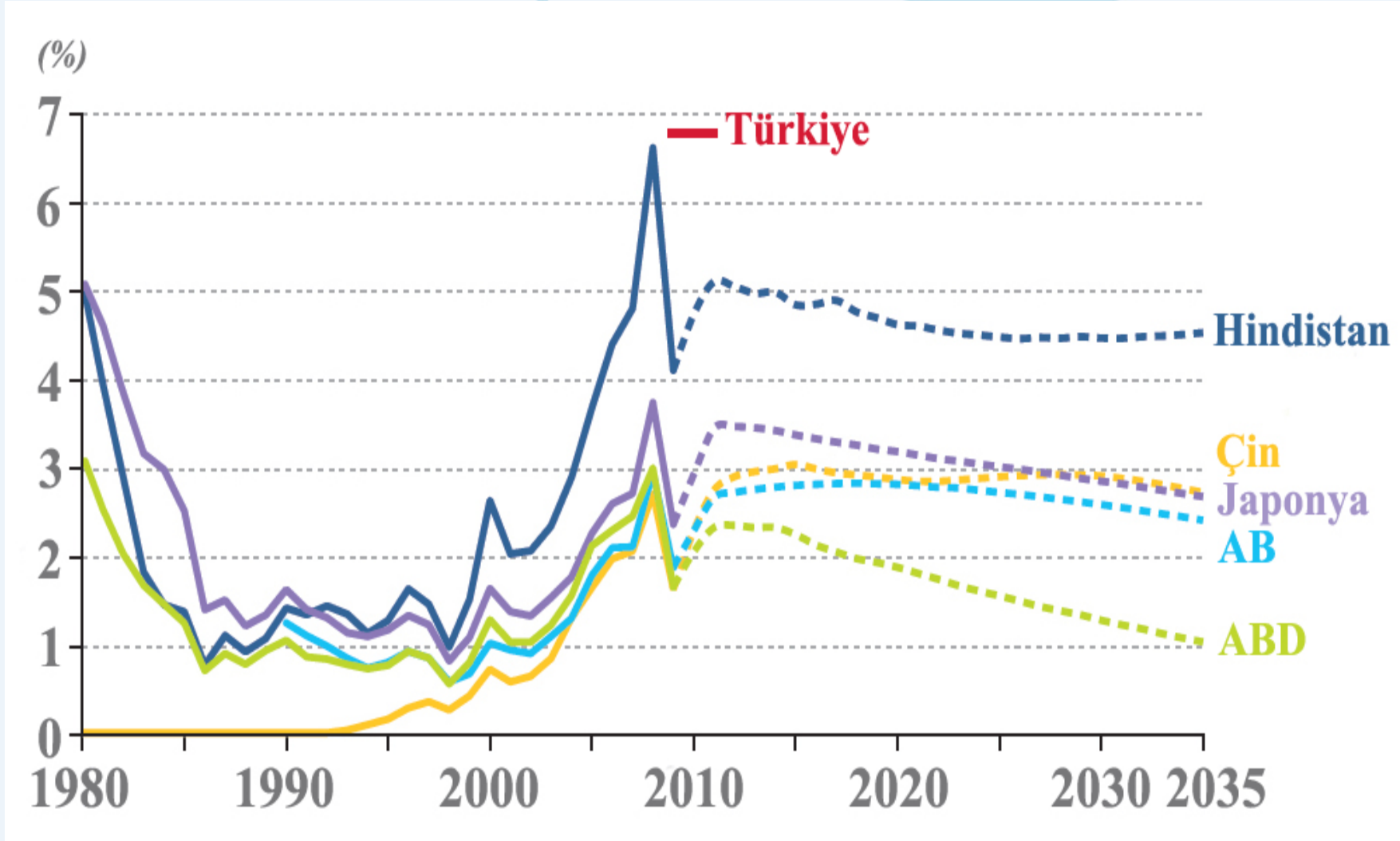
Türkiye'nin Toplam İthalatında Enerjinin Payı (2009 – 2012)

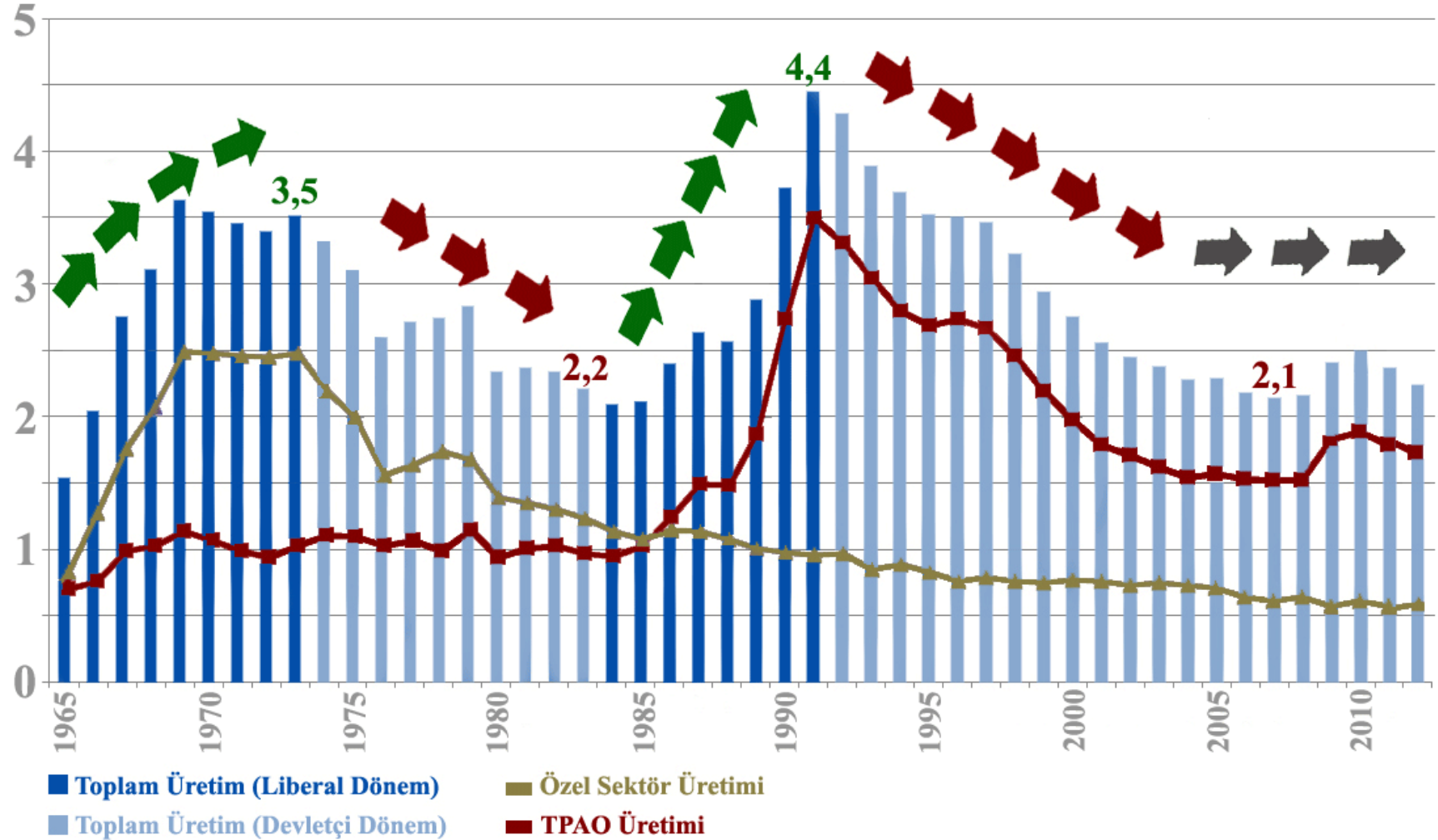
(milyar dolar)	2009	2010	2011	2012
Ham Petrol ve Petrol Ürünleri	14,9	20,6	29,2	31,5
Doğalgaz	11,6	14,1	20,2	23,2
Kömür	3,1	3,3	4,1	4,6
Enerji İthalatı Toplamı	29,9	38,5	54,1	60,1
Türkiye'nin Toplam İthalatı	140,9	185,5	240,8	236,5
Toplam İthalat İçerisinde Petrol ve Doğalgazın Payı	%18,8	%18,7	%20,5	%23,1

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Petrol & Doğalgaz İthalatı / GSYİH Oranı (1980 – 2035)

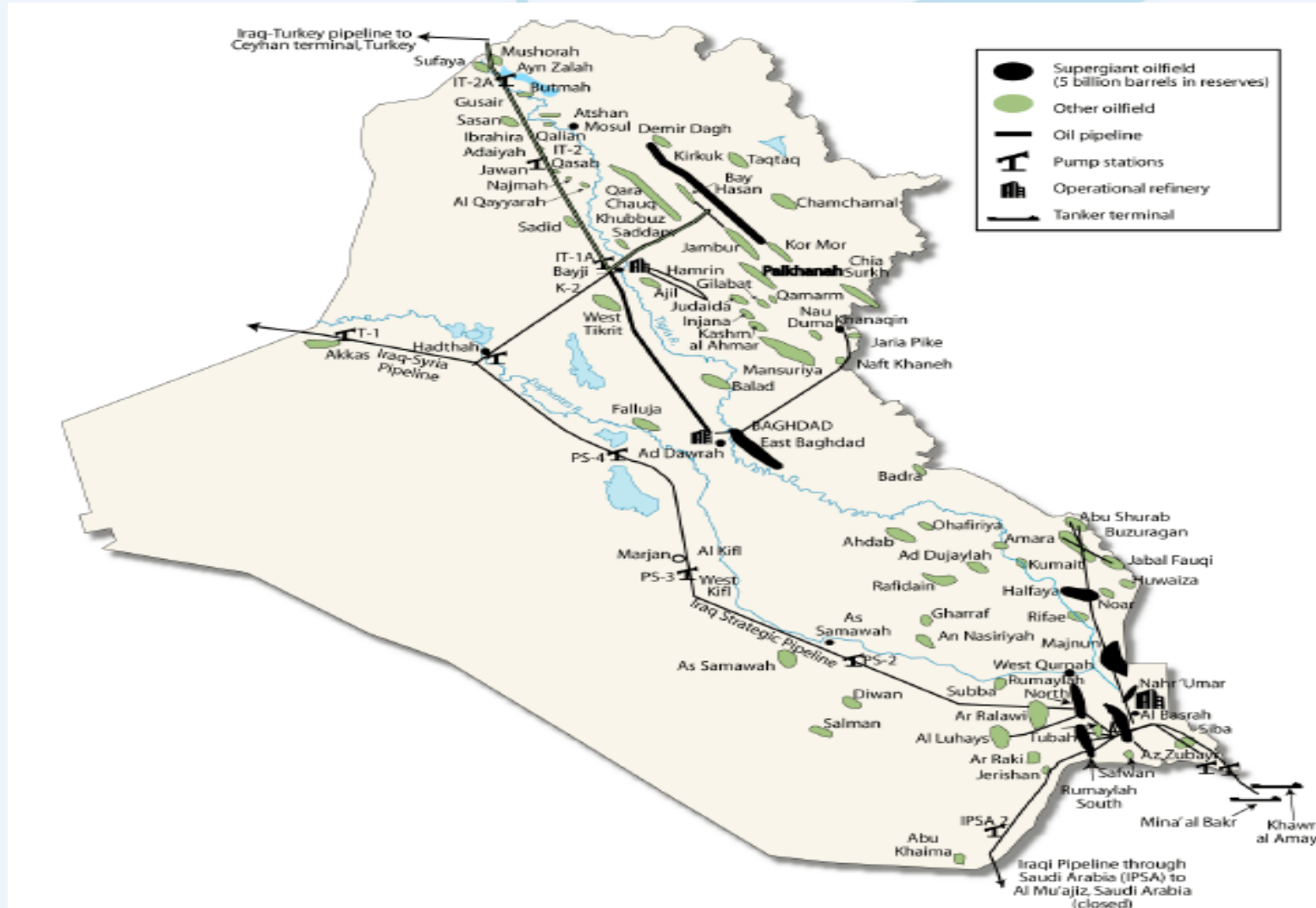
Yerli Petrol Üretimi Trendi (1965 – 2012)

Irak'ın Petrol Potansiyeli

Irak Petrol Sahaları ve Boru Hatları

Irak'ın Dünyadaki Yeri ve Hidrokarbon Rezerv Potansiyeli

Mevcut Sıralama :

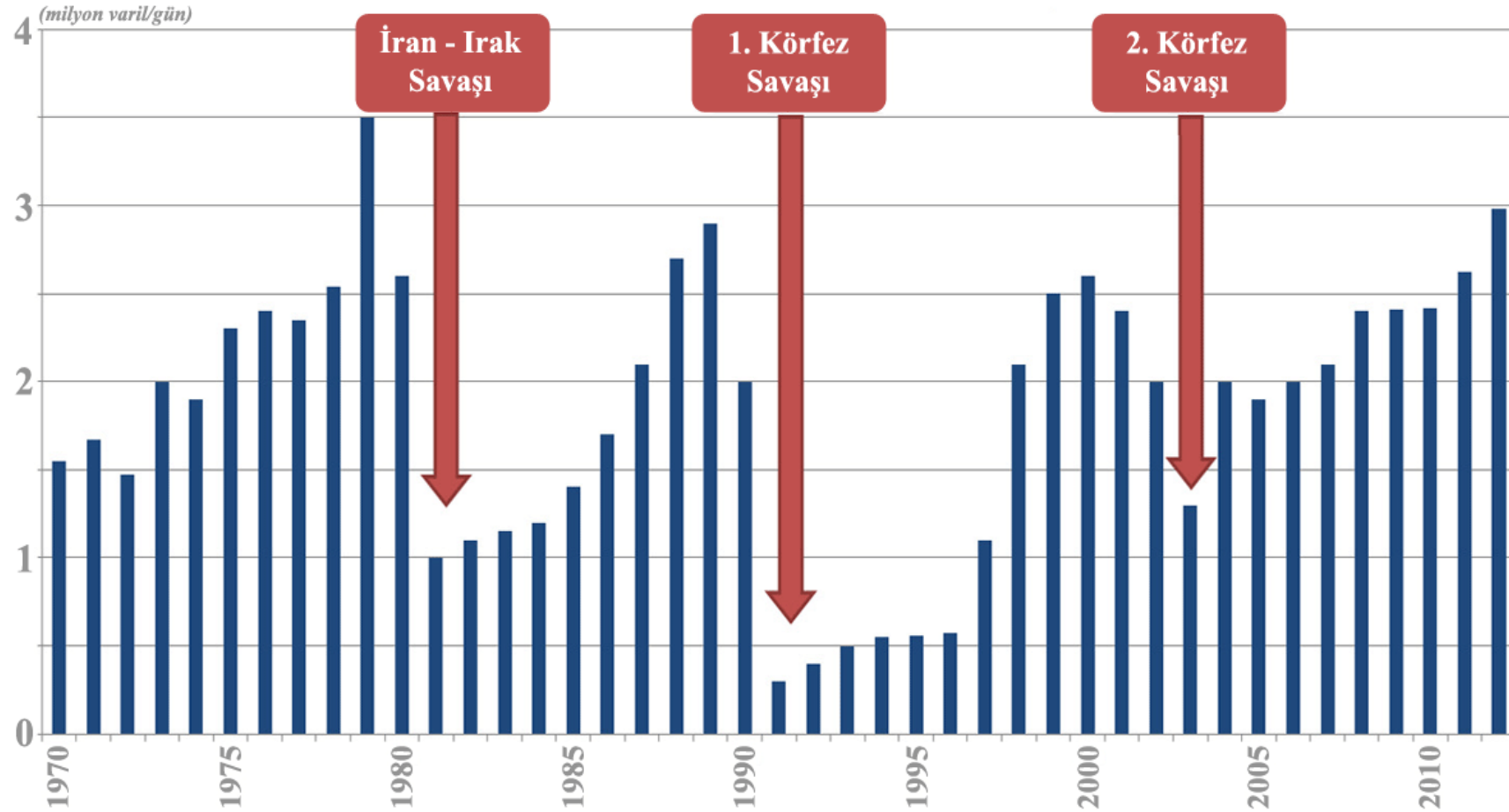
1.Suudi Arabistan	265,4 milyar varil
2.İran	151,2 “ “
3.İrak	143,1 “ “

Potansiyel Rezervler :

Irak → 250 milyar varil petrol & 3,2 – 5 trilyon m³ gaz

K.İrak → 40-45 milyar varil petrol & 1-2 trilyon m³ gaz

Irak Petrol Üretimi (1970 – 2012)

Irak Anayasası'nın Petrol Paylaşımına İlişkin Maddeleri

- ✓ **Article 111:** Oil and gas are the property of all Iraqi people in all regions and governorates.
- ✓ **Article 112:** The federal government in cooperation with the producing regions and governorates shall administer the extracted oil and gas from existing oil and gas fields.

Irak – Fırsatlar (I)

- ✓ Bugüne kadar keşfedilmiş **80** sahadan **53**'ü henüz geliştirilmemiştir.
- ✓ **115** petrol yapısı sadece **155 arama** kuyusuyla test edilmiştir.
- ✓ **200** potansiyel petrol yapısı/anomali tespit edilmiş; bunlar arasında büyük potansiyele sahip **65**'i henüz test edilmemiştir.
- ✓ Arama kuyularının başarı oranı **%70'in** üzerindedir.

Irak – Fırsatlar (II)

- ✓ 1979 yılından bu yana ilk kez geçtiğimiz yıl **3 milyon varil/gün üretim** eşğine ulaşılmıştır.
- ✓ 2020 yılı hedefi **6**, 2030 yılı hedefi ise **8** milyon varil/gündür. Irak'ın gerçek potansiyeli ise 10 milyon varil/günün üzerindedir.
- ✓ Bu hedefe ulaşmak için Irak'ın 2030 yılına kadar ihtiyaç duyacağı yatırım miktarı **500** milyar doları aşmaktadır.

Irak – Riskler

- ✓ **Güvenlik**
- ✓ **Siyasal istikrarsızlık – Etnik Çatışma**
- ✓ **Petrol ülkesi olmasına karşın Petrol mevzuatının yokluğu**
- ✓ **Bağdat ile Erbil'in farklı anlaşma modellerini benimsemesi**
- ✓ **Sigorta**
- ✓ **Proje finansmanı**

Irak'ta Petrol Üretiminde Yetki Sahibi Kurumlar

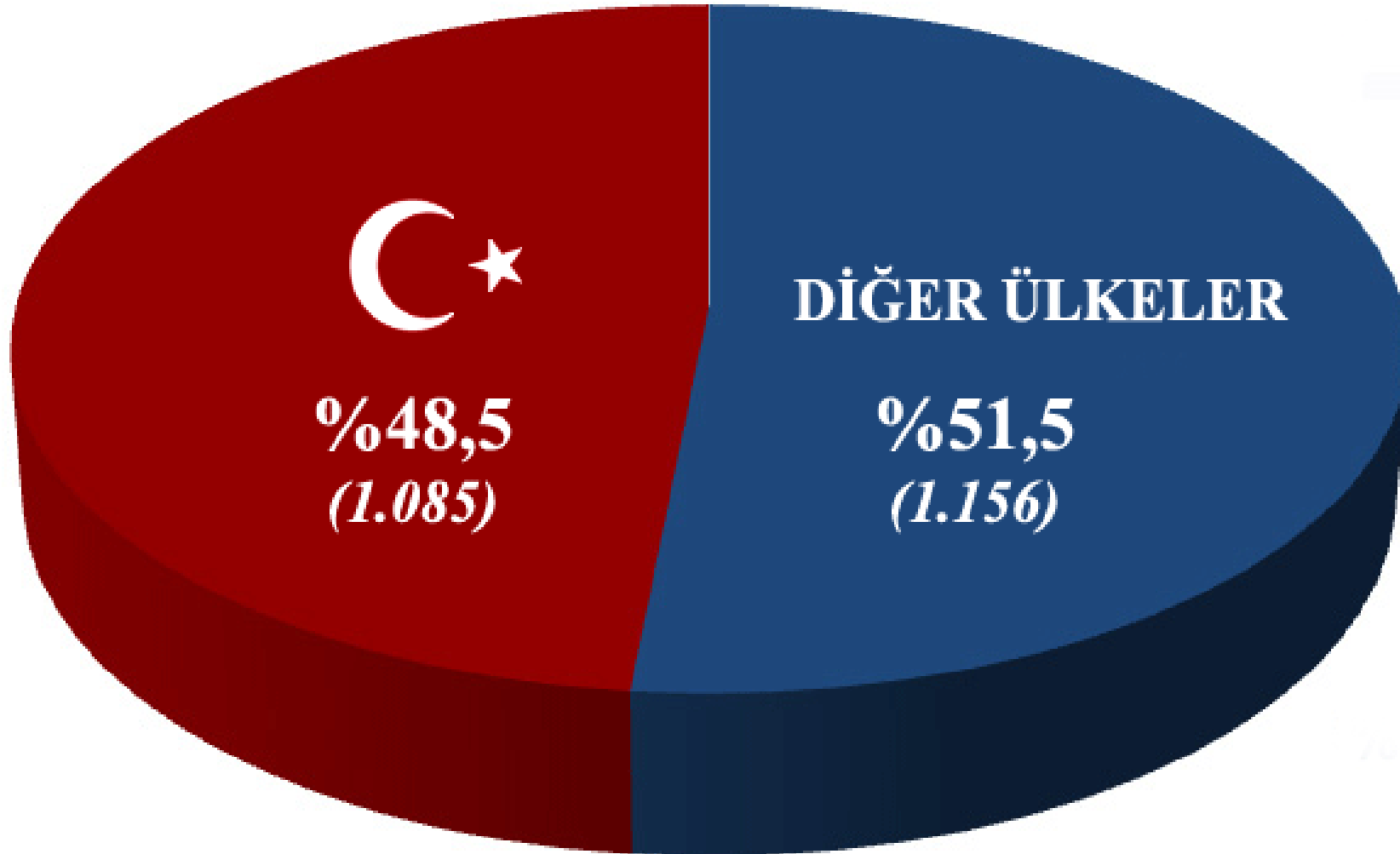
- ✓ Parlamento
- ✓ Bakanlar Kurulu
- ✓ Federal Petrol ve Gaz Konseyi
- ✓ Petrol Bakanlığı
- ✓ Irak Milli Petrol Şirketi
- ✓ Bölge ve Vilayet Otoriteleri

Irak'ta yetkili kurumlar arasında tam bir mutabakat ve Uzlaşma gerekiyor

Türkiye – Irak Dış Ticaret Hacmi (1990 – 2012)

Kuzey Irak'ta Yatırımcı Yabancı Petrol Şirketlerin Dağılımı (2012)

Kuzey Irak'ta Petrol Sahası Ortaklığı Bulunan Şirketler

➤ TÜRKİYE

- Genel Energy
- Petoil
- Doğan Enerji

➤ ABD

- ExxonMobil
- Chevron
- General Exploration Partners
- Hess
- HKN Energy
- Hunt Oil
- Marathon Oil
- Murphy Oil
- Petroquest Energy
- Texas Keystone

➤ KANADA

- Groundstar
- New Age
- Range Energy Resources
- ShaMaran
- Talisman
- Vast Exploration
- WesternZagros

➤ İNGİLTERE

- Afren
- Heritage Oil
- Komet Group
- Prime Natural Resources
- Sterling Energy

Kuzey Irak'ta Petrol Sahası Ortaklığı Bulunan Şirketler

➤ FRANSA

- Total

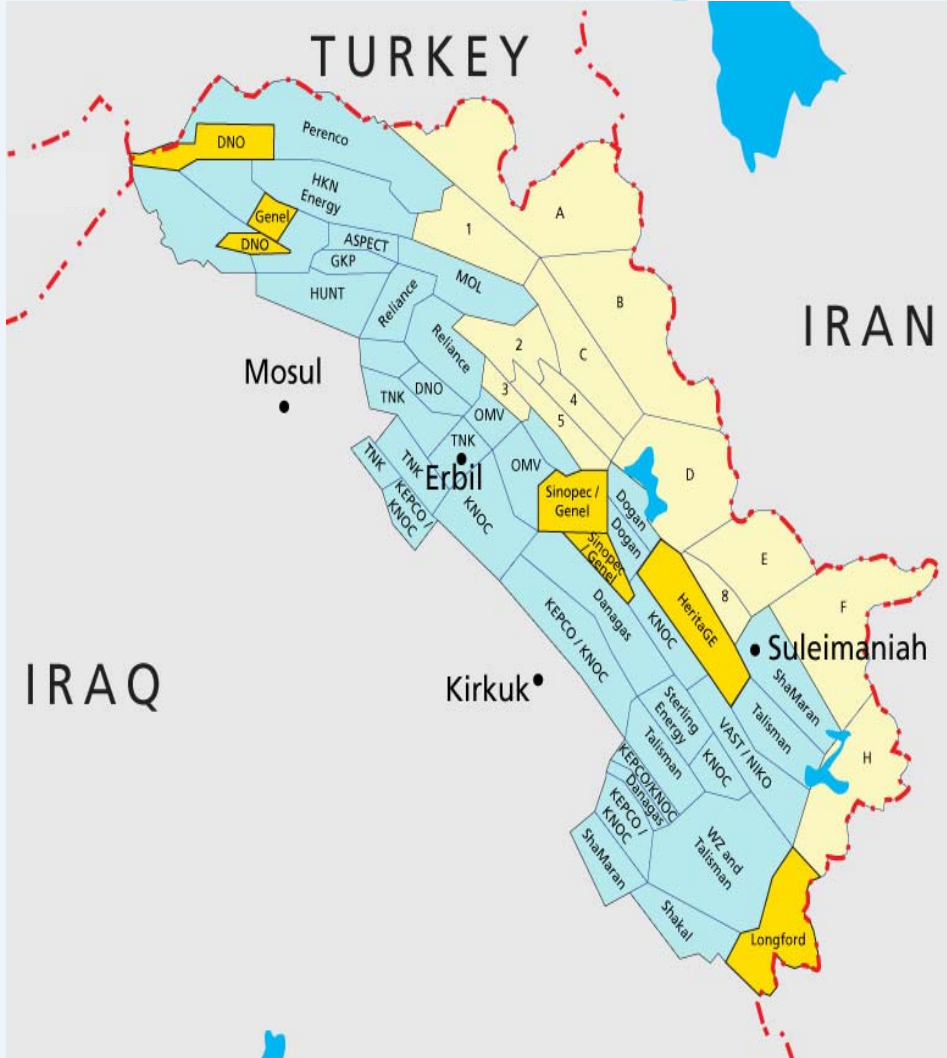
- Addax Petroleum (İsviçre→Çin)
- Blackgold Holdings (Çin)
- Crescent Petroleum (BAE)
- Dana Gas (BAE)
- DNO (Norveç)
- Gulf Keystone (ABD-BAE-Kuveyt)
- Kar Group (Irak)
- KNOC (Güney Kore)
- MOL (Macaristan)

➤ RUSYA

- Gazprom

- Niko Resources (Endonezya)
- Oil Search (Papua Yeni Gine)
- OMV (Avusturya)
- Oryx Petroleum (İsviçre)
- Perenco (Fransa)
- Petroceltic (İrlanda)
- Reliance Industries (Hindistan)
- Repsol (İspanya)

Kuzey Irak'ta Petrol Sahası Ortaklığı Bulunan Şirketler

Toplam

**21 Ülkeden
44 Petrol Şirketi**

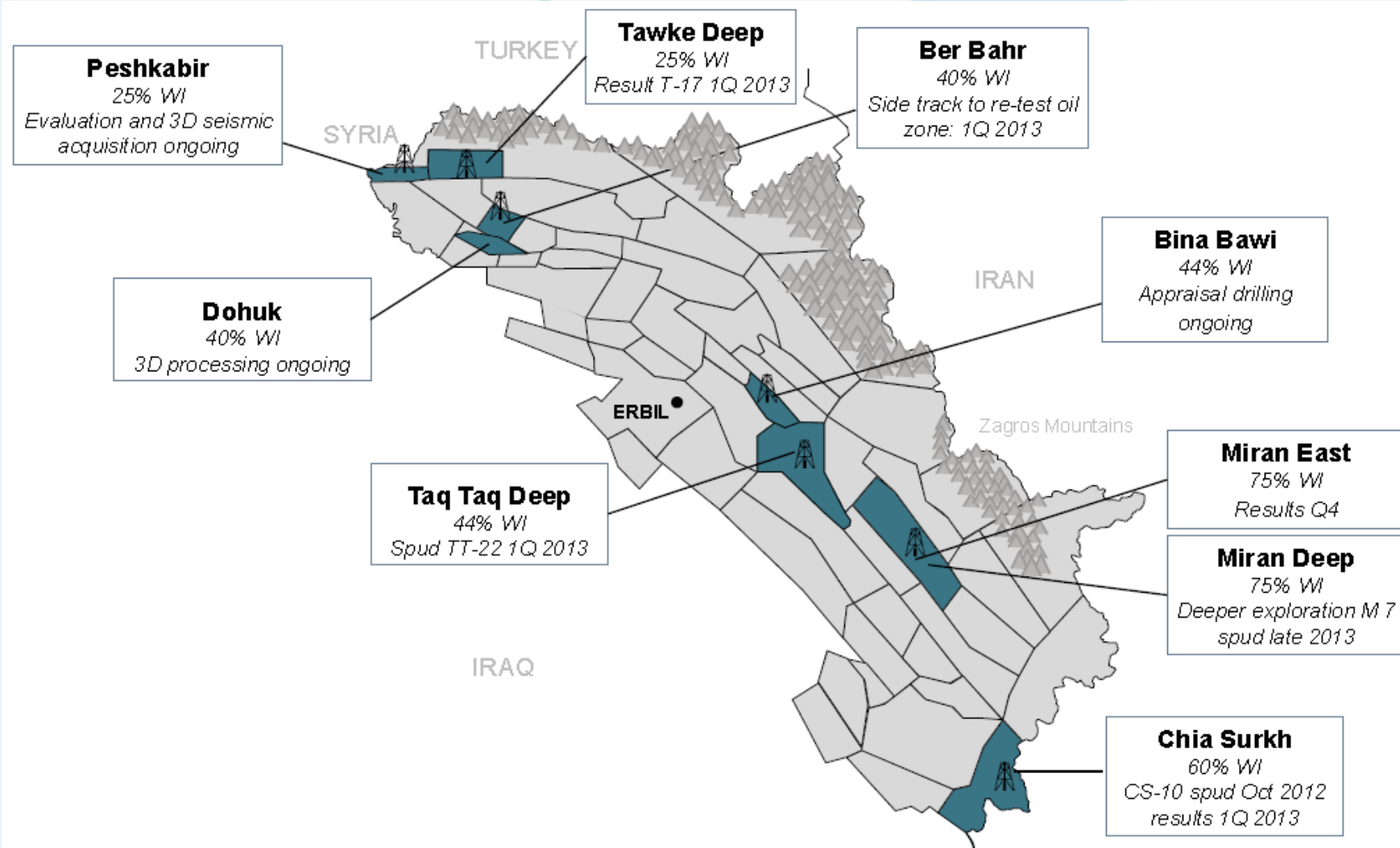
En Büyük Yatırımcı/Üretici

Genel Energy

Majör Şirketler

**Chevron
ExxonMobil
Gazprom
Total**

Genel Energy'nin Ortak Olduğu Bloklar ve Yatırım Programı

Anlaşma Modelleri Karşılaştırması

Bağdat

Petrol Kanunu yok

Servis Anlaşması

INOC %51 + IOC %49

Lisans İhaleleri

Fee (varil başına 3-10 \$)

Erbil

Petrol Kanunu & Model PSC

Üretim Paylaşım Anlaşması

KRG %20-25 + IOC %75-80

Ruhsat bazında müzakere

R Factor (KRG %65-90 + IOC %10-35)

Türkiye Açısından Neden Irak / Kuzey Irak?

- ✓ **Dünyada karalarda henüz keşfedilmemiş büyük rezervlere sahip son bölge**
- ✓ **Dünyanın en düşük üretim maliyetlerinden biri**
- ✓ **Lojistik avantaj**
- ✓ **Tarihsel, kültürel ve dini bağlar**
- ✓ **Hızla gelişen siyasi ve ticari ilişkiler**
- ✓ **Güvenli ve ekonomik bir petrol/gaz kaynağı**
- ✓ **Zorlu ama büyük ümit vaat eden yatırım ortamı**

Irak / Kuzey Irak'a Petrol Yatırımı İçin Gerekenler

- ✓ Türkiye Cumhuriyeti devletinin açık politik ve ekonomik desteği
- ✓ Bağdat – Erbil arasında petrol paylaşımı ve diğer siyasi sorunların çözümünde Türkiye'nin yapıcı rol üstlenmesi
- ✓ Irak Parlamentosu'nda farklı siyasi gruplar arasında mutabakat sağlanarak Hidrokarbon Kanunu ve Petrol Gelirleri Paylaşımı Kanunu'nun yasalaşması
- ✓ Politik ve ekonomik istikrarın sağlanması, üniter yapının korunması

Sonuç ve Öneriler (I)

- ✓ Türkiye Cumhuriyeti devletinin Irak ve Irak halkına açık politik ve ekonomik desteğinin sürdürülmesi, taraflara eşit mesafede duruş stratejisinin oluşturulması,
- ✓ Bağdat – Erbil arasında petrol paylaşımı ve diğer siyasi sorunların çözümünde Türkiye'nin yapıcı rol üstlenmesi,
- ✓ Irak Parlamentosu'nda farklı siyasi gruplar arasında mutabakat sağlanarak Hidrokarbon Kanunu ve Petrol Gelirleri Paylaşımı Kanunu'nun yasalaşması, Türkiye'nin tarafları uzlaşma yönünde desteklemesi,

Sonuç ve Öneriler (II)

- ✓ Türk kamu ve özel şirketlerinin Irak petrol ve enerji sektöründe daha büyük projelerde ortak olması yönünde güçlü desteklerin verilmesi,
- ✓ Türkiye'nin petrol ve doğalgaz ihtiyacının önemli bir kısmının lisans sahibi olunan projelerden sağlanması, yani suyun başında güçlü bir yatırımcı olarak projelere ortak olunması hedefinin desteklenmesi,
- ✓ Yeni petrol ve doğalgaz boru hattı projelerine destek verilmesi,
- ✓ Irak'ın büyük alt yapı ve yeniden imarı projelerinde Türk şirketlerinin güçlü olarak yer alması için gerekli desteklerin verilmesi,
- ✓ Irak'ın politik ve ekonomik istikrarına ve üniter yapısının korunmasına verilecek güçlü destekler sonucunda gerek yatırım gerek ihracat alanında Türkiye'nin, hem Irak hem bölgedeki güçlü varlığı sağlanmış olacaktır.

TEŞEKKÜRLER